

BERGRIVIER MUNISIPALITEIT
VERORDENING INSAKE: BEGRAAFPLASE EN KREMATORIA

Kragtens die bepalings van artikel 156 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, bepaal die Bergrivier Munisipaliteit soos volg:-

Inhoudsopgawe

1. Interpretasie

2. Beginsels en Oogmerke

HOOFSUK 1: VESTIGING VAN BEGRAAFPLASE

3. Vestiging van begraafplase

4. Alternatiewe vir teraardebestelling

HOOFSUK 2: ALGEMENE BEPALINGS IN VERBAND MET BEGRAAFPLASE

5. Aanstelling van opsigter

6. Toegangsure vir publiek

7. Bly op paadjies

8. Verbode optrede

9. Reg op belang in grond

HOOFSUK 3: ALGEMENE BEPALINGS IN VERBAND MET TERAARDEBESTELLING

10. Toestemming benodig

11. Tye vir teraardebestedings

12. Register

13. Teraardebestelling van armlastige persone

14. Getal lyke in een doodskis

HOOFSUK 4: BEGRAFNISSE

15. Afmetings van grafte

16. Begrafnis

17. Reservering van grafpersele

18. Kindergraf

19. Konstruksiemateriaal van doodskis

20. Getal lyke in een graf

21. Lykswa en voertuie in begraafplase

22. Musiek in begraafplaas

23. Nommer op graf

HOOFSUK 5: OPGRAWING VAN LYK EN HER-OOPMAAK VAN GRAF

24. Versteuring van stoflike oorskot

25. Tyd van opgrawing

26. Heropening van graf

HOOFSTUK 6: VERSORGING VAN GRAFTE

27. Struik en blomme

28. Versorging van graf

HOOFSTUK 7: VERASSING

29. Houers en as

30. Begrawing en opgraving van as

31. Verassingsertifikaat

HOOFSTUK 8: OPRIGTING EN ONDERHOUD VAN GEDENKTEKENWERKE

32. Toestemming van munisipaliteit

33. Vereistes vir oprigting van gedenktekenwerke

34. Plasing, beweging en verwydering van gedenktekenwerke

35. Herstelwerk aan gedenktekenwerke

36. Toesighouding oor werk

37. Vervoer van gedenktekenwerke

38. Voertuie en gereedskap

39. Tye vir inbring van materiaal en afhandel van werk

40. Bewys van skriftelike toestemming

41. Gedenktekenwerke in krematoria

42. Statebond Oorlogsgrafte

HOOFSTUK 9: AFDELINGS IN BEGRAAFPLAAS

43. Munisipaliteit mag afdelings instel

44. Monumente afdeling

45. Ope afdeling

46. Estetiese afdeling

47. Berm afdeling

48. Tuin van Herinnering

49. Heldeakker

HOOFSTUK 10: PRIVATE BEGRAAFPLASE

50. Verordening van toepassing

51. Vestiging en voortgesette gebruik van begraafplase

52. Pligte van eienaars

HOOFSTUK 11: BEGRAAFPLASE IN ONBRUIK

53. Gebruik van begraafplase wat in onbruik is

HOOFSTUK 12: ALGEMEEN

54. Waarmerking en bediening van bevels, kennisgewings en ander dokumente

55. Klage

56. Kennisgewing van voldoening en vertoë

57. Koste
58. Appèl
59. Tariewe
60. Strafbepalings
61. Vrystellings
62. Skakelforums in gemeenskap
63. Teenstrydigheid met ander wetgewing
64. Herroeping van verordeninge
65. Kort titel en inwerkingtreding

1. Interpretasie

In hierdie verordening, tensy uit die samehang anders blyk, het die volgende woorde die volgende betekenis-

“as” beteken die veraste oorblyfsels van ‘n lyk;

“begraafplaas” beteken grond of gedeelte van grond binne die munisipale gebied wat deur die munisipaliteit opsygesit is vir ‘n begraafplaas;

“begrawe” beteken teraardebestelling in grond, ‘n graf of grafkelder;

“begrafnisorder” beteken ‘n bevel uitgereik ingevolge die Wet op die Registrasie van Geboortes en Sterftes, 1992 (Wet 51 van 1992);

“berm” beteken ‘n betonstrook gelê by die kop van die graf en waarop ‘n gedenksteen opgerig is;

“estetiese afdeling” beteken ‘n begraafplaas of afdeling van ‘n begraafplaas wat deur die munisipaliteit opsygesit is waarin slegs kopstene opgerig mag word;

“gedenksteenwerk” beteken enige kopsteen, monument, plaket, ander werk of voorwerp, opgerig of beoog om opgerig te word in ‘n begraafplaas of krematorium ten einde hulde te bring aan ‘n oorlede persoon, en sluit in die randsteen wat die graf afbaken en die blad wat die graf bedek;

“graf” beteken ‘n stuk grond binne ‘n begraafplaas of erfenisperseel, uitgegrawe vir die begrawe van ‘n lyk en sluit in die kopsteen, nommer of merker van en ‘n struktuur op of geassosieer met die graf;

“goedgekeur” beteken goedgekeur deur die munisipaliteit;

“grafkelder” beteken ‘n bogrondse kelder;

“kind” beteken ‘n persoon wat nie ‘n volwassene is nie, en waar die woord gebruik word om ‘n lyk te beskryf, beteken ‘n oorlede persoon wie se kis inpas in ‘n graf opening voorgeskryf vir kinders ingevolge artikel 18, en sluit in die lyke van ‘n doodgebore kind en ‘n fetus;

“**kolumbarium**” beteken ‘n plek opsygesit in die kelder van ‘n krematorium of kapel wat rye nisse bevat vir die doel om houers bevattende die as van veraste lyke in te plaas;

“**krematorium**” beteken plek waar lyke veras word;

“**lyk**” beteken die oorblyfsels van ‘n oorlede persoon en sluit in ‘n doodgebore kind en fetus;

“**monumente afdeling**” beteken ‘n afdeling in ‘n begraafplaas opsygesit vir die oprigting van monumente;

“**munisipaliteit**” beteken die Bergrivier Munisipaliteit en sluit in enige politieke struktuur, politieke ampsbekleër, behoorlik gemagtigde agent of enige diensverskaffer wat ‘n verantwoordelikheid beklee ingevolge hierdie verordening wat aan dit toegewys is uit hoofde van die Munisipale Stelselwet, Wet 32 van 2000, of enige ander wet, wat ookal die geval mag wees, of enige werknemer, handelende in verband met hierdie verordeninge wat aan sodanige politieke struktuur, politieke ampsbekleër, agent of werknemer gedelegeer is;

“**muur van herinnering**” beteken ‘n struktuur (in ‘n begraafplaas) wat nisse bevat waarin kruike met as gebêre kan word;

“**nis**” beteken ‘n kompartement in ‘n kolumbarium of muur van herinnering vir die plasing van as;

“**ope afdeling**” beteken ‘n gedeelte van ‘n begraafplaas wat deur die munisipaliteit gereserveer is waar op ‘n latere stadium gedenksteenwerk opgerig kan word teen betaling van die voorgeskrewe tarief;

“**opgrawing**” beteken die verwydering van ‘n lyk uit sy graf;

“**opsigter**” beteken die beampte wat van tyd tot tyd deur die munisipaliteit in ‘n toesighoudende hoedanigheid in verband met ‘n begraafplaas of krematorium aangestel word;

“**private begraafplaas**” beteken ‘n begraafplaas of wat as ‘n begraafplaas gebruik word maar wat nie as sodanig deur die munisipaliteit opsygesit is nie;

“**seremonie**” beteken enige seremonie met betrekking tot die begraving van ‘n lyk;

“**teraardebestelling**” beteken enige metode vir die wegdoening van ‘n lyk;

“**tuin van herinnering**” beteken ‘n afdeling van ‘n begraafplaas of krematorium opsygesit vir die oprigting van gedenksteenwerk of ‘n muur van herinnering;

“**veras**” beteken die proses waardeur ‘n lyk met vuur mee weggedoen word of ‘n metode wat ‘n soortgelyke resultaat tot gevolg het;

“**veraste oorskot**” beteken alle herwinbare as na ‘n verassing;

“**voorgeskryf**” beteken voorgeskryf deur die munisipaliteit;

“voorgeskrewe tarief” beteken gelde bepaal deur die munisipaliteit in sy Kliëntediens en Inkomste Bestuur Verordening; en

“volwassene” beteken ‘n oorlede persoon oor die ouderdom van 16 jaar en waar die woord gebruik word om ‘n lyk te beskryf, ‘n oorlede persoon wie se lyk inpas in ‘n graf opening voorgeskryf vir volwassenes ingevolge artikel 15.

2. Beginsels en oogmerke

Die doel van hierdie verordening is om voorsiening te maak vir die aanwysing van grond vir doeleindes van begraving van menslike oorskot, om bestaande begraafplase te ontwikkel en te onderhou, om sy inwoners toe te laat om ‘n lyk mee weg te doen deur verassing en om ruimte te voorsien ten einde toe te laat dat die oorskot van ‘n verassing op ‘n waardige wyse bewaar word.

HOOFSTUK 1: VESTIGING VAN BEGRAAFPLASE

3. Vestiging van begraafplase

(1) Die munisipaliteit mag enige grond binne sy jurisdiksiegebied reserveer vir gebruik as ‘n begraafplaas.

(2) Binne so ‘n begraafplaas mag die munisipaliteit afsonderlike areas beskikbaar stel vir uitsluitlike gebruik deur verskillende godsdienstige of kulturele groepe met inagneming van die gebruike of godsdienstige oorweginge van sulke groepe.

(3) Die daarstelling van ‘n begraafplaas soos bedoel in subartikel (1) moet deur ‘n openbare deelname proses ingevolge die munisipaliteit se beleid ten opsigte van openbare deelname voorafgegaan word.

4. Alternatiewe vir teraardebestelling

Indien daartoe genoodsaak deur die vereistes van die omgewing, ‘n tekort aan grond vir begrafnisdoeleindes, en ondergeskik aan die bepalinge van enige ander wet ten opsigte van die regte van persone, mag die munisipaliteit versoek dat enige metode anders as ‘n begrafnis gebruik word om oor ‘n lyk te beskik.

HOOFSTUK 2: ALGEMENE BEPALINGS IN VERBAND MET BEGRAAFPLASE EN KREMATORIA

5. Aanstelling van opsigter

(1) Die munisipaliteit mag 'n opsigter aanstel vir elke begraafplaas of krematorium om die begraafplaas of krematorium te beheer en te administreer.

(2) Die opsigter moet die gebruike van die oorlede persoon en die persone verantwoordelik vir die begraving of verassing in ag neem en dit binne die raamwerk van hierdie verordening akkommodeer

6. Toegangsure vir publiek

(1) Elke begraafplaas is oop vir die publiek gedurende die ure wat deur die munisipaliteit bepaal word, tensy dit egter in die belang van die publiek is, mag die munisipaliteit 'n begraafplaas of krematorium of deel daarvan vir die publiek sluit vir sodanige tye soos die munisipaliteit dit nodig ag.

(2) Geen persoon, uitgesluit werkers en persone met toestemming, mag in of aanbly in 'n begraafplaas of krematorium of deel daarvan voor of na die ure gemeld in subartikel (1) nie, of gedurende die tye wat dit vir die publiek gesluit is nie.

(3) Die munisipaliteit moet die ure waartydens elke plek vir teraardebestelling oop is vir die publiek op 'n kennisgewingbord by die ingang na die plek van teraardebestelling aanbring.

7. Bly op paadjies

Behalwe vir doeleindes toegelaat ingevolge hierdie verordening, mag 'n persoon slegs 'n paadjie wat in 'n begraafplaas voorsien is gebruik, en versuim om dit te doen maak 'n misdryf uit.

8. Verbode optrede binne begraafplase en krematoria

(1) Geen persoon mag in 'n begraafplaas of krematorium –

- (a) 'n steurnis veroorsaak nie;
- (b) 'n dier of fiets ry sonder die goedkeuring van die opsigter nie;
- (c) 'n dier in 'n begraafplaas bring of dit toelaat om daar te dwaal nie, met die uitsondering van 'n blinde persoon wat 'n gidshond gebruik;
- (d) 'n boom, plant, struik of blom sonder die toestemming van die opsigter plant, sny, pluk of verwyder nie;
- (e) 'n demonstrasie hou of daaraan deelneem nie;
- (f) 'n begrafnis onderbreek of 'n amptenaar, werker, of arbeider in diens van die munisipaliteit in die uitvoering van sy of haar pligte steur nie;
- (g) die opsigter in die loop van sy of haar pligte belemmer, weerstaan of teenstaan nie, of weier om aan 'n bevel of versoek

te voldoen wat die opsigter gemagtig is om ingevolge hierdie verordening te rig;

- (h) 'n advertensie of voorwerp op enige muur, gebou, heining, hek, gedenkteken of ander oprigting uitmerk, teken, skryf of oprig nie;
  - (i) water gebruik vir enige vorm van tuinmakery sonder die toestemming van die opsigter nie;
  - (j) enige vullis, grond, klippe, rommel of afval agterlaat nie;
  - (k) enige deel van 'n graf, gedenksteen, muur gebou, heining of ander struktuur of enigiets daarin op enige wyse beskadig, skend of ontsier nie;
  - (l) enige besigheid, bestelling of uitstalling versoek nie, of 'n traktaatjie, besigheidskaart of advertensie versprei of agterlaat nie;
  - (m) 'n graf of gedenkteken met disrespek behandel nie, soos daarop klim of sit nie;
  - (n) 'n kantoor, gebou of omheinde plek binnegaan nie, behalwe in verband met wettige besigheid;
  - (o) 'n lyk of deel daarvan ontbloot nie;
  - (p) die voorgeskrewe maksimum spoed oorskry nie;
  - (q) enige dier toelaat nie, met die uitsondering van 'n opsigter wat op die perseel woon en wat troeteldiere met die toestemming van die munisipaliteit aanhou;
  - (r) enige alkohol bring of verbruik nie; of
  - (s) in besit wees van enige vuurwapen of tradisionele wapen behalwe in die geval van 'n polisie- of militêre begrafnis.
- (2) 'n Persoon wat 'n bepaling van subartikel (2) oortree, begaan 'n misdryf.
- (3) Die munisipaliteit mag enige dier skut wat in 'n begraafplaas of krematorium aangetref word.

9. Reg op belang in grond

- (1) Geen persoon sal enige reg op of belang in enige grond of graf in 'n begraafplaas verkry nie, anders as dit wat ingevolge hierdie verordening verkrygbaar mag wees.
- (2) Die munisipaliteit mag, onderworpe aan die bepalings van artikel 17 en teen betaling van die voorgeskrewe fooi, 'n graf in 'n begraafplaas reserveer.

HOOFSTUK 3: ALGEMENE BEPALINGS IN VERBAND MET TERAARDEBESTELLINGS

10. Toestemming benodig

(1) Geen persoon mag oor 'n lyk beskik op enige ander wyse as wat deur die munisipaliteit voorgeskryf word nie en enige persoon wat oor 'n lyk wil beskik moet vooraf die skriftelike toestemming van die munisipaliteit verkry en aan enige vereistes voldoen wat die munisipaliteit mag stel.

(2) 'n Persoon wat die toestemming beoog in subartikel (1) wil verkry, moet 'n skriftelike aansoek aan die opsigter voorlê tesame met –

- (a) bewys van betaling van die voorgeskrewe tariewe;
- (b) 'n doodsertifikaat;
- (c) 'n begrafnisorder uitgereik ingevolge die Wet op die Registrasie van Geboortes en Sterftes, 1992; en
- (d) indien die aansoek verband hou met 'n lyk waarin radio-aktiewe materiaal of 'n pasaangeër aangebring toe die persoon nog lewend was, 'n verklaring wat aandui of die radio-aktiewe materiaal of pasaangeër uit die liggaam verwyder is

en die opsigter mag nie die aansoek goedkeur nie tensy al die bogenoemde vereistes nagekom is.

(3) 'n Aansoek moet aan die opsigter voorgelê word ten opsigte van –

- (a) 'n teraardebesteding wat genoegsame tyd toelaat om die graf voor te berei; en
- (b) praktyke wat deur sekere geloofsgroepe nagekom moet word wat anders is as wat deur hierdie verordening voorgeskryf word.

(4) Indien enige verandering gemaak word in die dag en uur wat vooraf vasgestel is vir 'n teraardebesteding of verassing, of as 'n teraardebesteding of verassing gekanselleer word, in die geval waar die munisipaliteit verantwoordelik is om die graf te grawe, moet kennis van sodanige verandering aan die opsigter gegee word ten minste agt ure voor die tyd wat vasgestel is vir die teraardebesteding, en geen terugbetaling sal gemaak word ten opsigte van gelde wat betaal is ten opsigte van die oopmaak van 'n bestaande graf nie.

(5) Die aansoek bedoel in subartikel (2) moet onderteken wees deur die naaste oorlewende naasbestaende van die oorlede persoon, indien die opsigter egter tevrede is dat die handtekening van die naaste oorlewende naasbestaende nie betyds verkry kan word nie, of vir enige geldige rede, mag hy of sy die aansoek onderteken deur enige ander belanghebbende persoon, toestaan.

- (6) Die munisipaliteit behou die reg voor om –
- (a) die inhoud van ‘n kis voor teraardebestelling na te gaan; en
  - (b) te besluit watter metode van teraardebestelling gebruik mag word.
- (7) Die munisipaliteit mag weier dat enige persoon, insluitende ‘n begrafnisondernemer, ‘n lyk teraardebestel indien enige dokumentasie soos deur die munisipaliteit vereis, ontbreek.

11. Tye vir teraardebestellings

- (1) ‘n Teraardebestelling mag daaglik tussen 09:00 en 16:00 plaasvind.
- (2) Die opsigter sal aan ‘n persoon bedoel in artikel 10(2) ‘n tyd vir teraardebestelling toeken en tye wat nie soos toegeken gebruik word nie, sal uitgestel word tot ‘n tyd wat beskikbaar is en wat nie ander teraardebestellings verontrief wat op hul toegewese plaasvind nie.
- (3) Ondanks die bepalinge van subartikel (1), mag die opsigter teraardebestelling toelaat buite die tye beoog in subartikel (1) in welke geval die munisipaliteit addisionele gelde mag hef.
- (4) ‘n Persoon wat ‘n lyk teenstrydig met subartikels (1) en (2) ter aarde bestel begaan ‘n misdryf.

12. Register

Die opsigter moet ‘n rekord hou van alle teraardebestelling, en die rekord moet die volgende bevat :

- (a) die besonderhede van die persoon wat die teraardebestelling versoek het;
- (b) die besonderhede van die oorlede persoon soos die naam, adres en identiteitsnommer;
- (c) die datum van teraardebestelling; en
- (d) die nommer van die graf waarin die lyk begrawe is.

13. Teraardebestelling van armlastige persone

(1) Die verwydering en teraardebestelling van ‘n armlastige persoon wat binne die jurisdiksiegebied van die munisipaliteit gesterf het is die verantwoordelikheid van –

- (a) die munisipaliteit indien:
  - (i) die armlastige persoon se lyk nie deur ‘n bevoegde persoon geëis is nie; of
  - (ii) indien ‘n bevoegde persoon onderneem het om die lyk van ‘n armlastige ter aarde te bestel, maar versuim het om dit te doen;

- (b) 'n hospitaal of ander instelling ingevolge die bepalings van artikel 48(2) van die Wet op Gesondheid, 1977 (Wet 63 van 1977), indien die armlastige persoon in daardie hospitaal of ander instelling gesterf het.
- (2) Die munisipaliteit mag ingevolge die bepalings van artikel 48(2A)(a) van die Wet op Gesondheid, 1977 (Wet 63 van 1977) opdrag gee dat daar oor die lyk van 'n armlastige beskik mag word op enige ander geskikte wyse behalwe deur dit te begrawe.
- (3) Die lyke van meer as een armlastige mag in een graf begrawe word.
- (4) Waar die lyk van 'n armlastige persoon soos bedoel in subartikel (2) veras word, moet die opsigter van die krematorium die as hou en die as in 'n area wat vir daardie doel aangewys is, begrawe indien dit nie opgeëis word nie.

14. Getal lyke in een doodkis

- (1) Onderhewig aan die bepalings van subartikel (2) en artikel 13(3), mag 'n doodkis slegs een lyk bevat.
- (2) Indien die toestemming van die opsigter verkry is en die voorgeskrewe tarief betaal is, mag 'n doodkis meer as een lyk bevat in die geval van –
  - (a) 'n moeder en kind wat tydens kindergeboorte gesterf het; of
  - (b) familielede wat –
    - (i) saam dood is; of
    - (ii) kort na mekaar dood is, en die teraardebestelling van die eerste oorlede lid nog nie plaasgevind het nie.
- (3) 'n Persoon wat die bepalings van subartikel (1) oortree of wat versuim om die toestemming bedoel in subartikel (2) te verkry begaan 'n misdryf.

HOOFSTUK 4: BEGRAFNISSE

15. Afmetings van grafte

- (1) Die standaard afmetings van 'n graf is soos volg: Lengte: 2200mm, wydte: 900mm en Diepte: 2000mm.
- (2) Enige persoon wat 'n groter gat vereis as die afmetings uiteengesit in subartikel (1) moet, wanneer 'n aansoek ingevolge artikel 10 voorgelê word, die mates van die doodkis spesifiseer, en die tarief voorgeskryf deur die munisipaliteit vir vergroting van die gat betaal.
- (3) 'n Persoon wat 'n graf teenstrydig met die afmetings uiteengesit in subartikel (1) grawe, pleeg 'n misdryf.

16. Begrafnis

- (1) Die deksel van 'n kis, of waar een kis bo-op 'n ander begrawe is, die deksel van die boonste kis, mag nie minder as 1200mm vanaf die natuurlike grondvlak af wees nie.
- (2) 'n Persoon wat vir 'n begrafnis verantwoordelik is moet toesien dat die omliggende eiendom nie beskadig word nie en dat graftes nie inkalwe nie.
- (3) Grondhope bo-op grafte mag 'n maand na die begrafnis deur die munisipaliteit verwyder word.
- (4) Wanneer 'n begrafnis afgehandel word is dit die plig van die ondernemers of die persoon wat die graf gegrawe het, om toe te sien dat daar geen grond of enige ander afval op of in die omliggende areas (paadjies en grafte) is nie.
- (5) Enige persoon wat 'n kis in stryd met die bepalings van subartikel (1) begrawe of wat subartikels (2) of (4) oortree, pleeg 'n misdryf.

17. Reservering van graf

- (1) 'n Persoon wat 'n graf wil reserveer moet 'n aansoek aan die opsigter voorlê en die voorgeskrewe tarief betaal.
- (2) 'n Beperking word op die reservering van grafte geplaas en reserverings sal slegs aanvaar word vir grafte vir volwassenes in die monumente afdeling soos bepaal in subartikel (3).
- (3) Slegs een aangrensende graf mag vir 'n oorlewende familielid vir 'n periode van 20 jaar gereserveer word, teen betaling van die voorgeskrewe tarief aan die munisipaliteit, onderworpe aan die bepalings van artikel 20 en geen terugbetaling sal gedoen word in die geval waar die reg wat deur die reservering verleen word nie uitgeoefen word nie.
- (4) Waar 'n ander persoon, anders as die aansoeker, verkeerdelik 'n graf gebruik het moet die opsigter 'n ander graf in die begraafplaas aan die aansoeker toeken.

18. Kindergraf

Die afmetings van 'n kind se graf is dieselfde as wat vir 'n volwassene voorgeskryf word en meer as een kind mag in dieselfde graf begrawe word, met dien verstande dat daar ten minste 200mm grond tussen die kiste is en dat daar ten minste 1200mm grond tussen die deksel van die boonste kis en die natuurlike grondvlak is.

19. Konstruksiemateriaal van doodkis

- (1) 'n Doodkis wat in 'n graf ter aarde bestel word moet van bio-afbreekbare materiaal vervaardig wees.
- (2) 'n Persoon wat 'n doodkis teenstrydig met die bepalings van subartikel (1) begrawe pleeg 'n misdryf.

20. Getal lyke in een graf

Onderhewig aan die bepalings van artikels 14(2), 16(1) en 18, mag meer as een lyk in 'n enkel graf begrawe word.

21. Lykswa en voertuie in begraafplase

- (1) Geen lykswa of voertuig mag 'n begraafplaas binnegaan sonder dat die opsigter se toestemming vooraf verkry is nie.
- (2) Geen lykswa of voertuig mag 'n begraafplaas binnegaan anders as deur die roetes wat vir daardie doel opsygesit is nie.

22. Musiek in begraafplaas

Slegs gewyde musiek word in 'n begraafplaas toegelaat, behalwe in die geval van 'n polisie of militêre begrafnis, in welke geval die vooraf toestemming van die opsigter verkry moet word.

23. Nommer op graf

Geen persoon mag 'n lyk in 'n graf begrawe waarop 'n pen gemerk met die nommer van die graf nie aangebring is nie.

HOOFSTUK 5 : OPGRAWING VAN LYK EN HER-OOPMAAK VAN GRAF

24. Versteuring van stoflike oorskot

- (1) Onderhewig aan die goedkeuring van die munisipaliteit, of die bepalings van 'n opgrawingsbevel gegee ingevolge artikel 3(4) van die Wet op Geregtelike Doodsondersoeke, Wet 58 van 1959 en die bepalings van enige ander Wet met betrekking tot die opgrawing van lyke mag geen persoon sonder dat 'n Omgewingsgesondheidspraktisyn teenwoordig is –
  - (a) 'n lyk of menslike oorskot of die grond rondom dit versteur nie; of
  - (b) 'n lyk uit 'n graf verwyder nie.
- (2) Enige persoon wat aansoek doen om die opgrawing van 'n lyk of die opmaak van 'n graf, moet die munisipaliteit van 'n verklaring voorsien

waarin dit gesertifiseer word dat hy of sy die bevoegdheid het om so 'n aansoek te rig en die verklaring moet gestaaf word deur dokumentasie wat ingevolge enige wetgewing wat op die opgraving van lyke betrekking het vereis mag word.

(3) Die tarief wat vir opgraving voorgeskryf is moet ten minste twee dae voor die datum van die opgraving of verwydering van 'n lyk aan die munisipaliteit betaal word.

(4) 'n Persoon wat subartikel (1) oortree pleeg 'n misdryf.

25. Tyd van opgraving

Geen persoon mag 'n lyk opgrawe of veroorsaak dat 'n lyk opgegrawe word op enige tyd behalwe die tyd wat deur die munisipaliteit voorgeskryf is nie.

26. Heropening van 'n graf

(1) Geen persoon mag sonder die goedkeuring van die munisipaliteit 'n graf heropen vir die doel om 'n tweede lyk in dieselfde graf te begrawe nie.

(2) By die oorweging van 'n aansoek ingevolge subartikel (1) mag die munisipaliteit enige voorwaardes stel wat dit nodig ag.

(3) Die munisipaliteit mag 'n graf heropen om die identiteit van die lyk vas te stel.

(4) In die geval van 'n polisieondersoek mag 'n lyk opgegrawe word by ontvangs van 'n skriftelike versoek van die ondersoekbeampte, met dien verstande dat die bepalinge van die Wet op Nadoodse Ondersoeke, 1959 (Wet 58 van 1959) nagekom is.

(5) 'n Persoon wat subartikel (1) of enige voorwaarde wat ingevolge subartikel (2) oortree opgelê is, pleeg 'n misdryf.

HOOFSTUK 6 : VERSORGING VAN GRAFTE

27. Struik en blomme

Die munisipaliteit mag te enige tyd enige struik, plant, blom, lower, kranse of versiering snoei, afkap, opgrawe of verwyder indien dit onooglik, beskadig of verlep is.

28. Versorging van graf

(1) Die onderhoud van 'n graf is die verantwoordelikheid van die persoon bedoel in artikel 10(1).

(2) Die munisipaliteit mag, op aansoek van 'n persoon bedoel in artikel 10(1) en by betaling van die tarief deur die munisipaliteit voorgeskryf, onderneem om enige graf vir enige tydperk te onderhou.

HOOFSTUK 7 : VERASSING

29. Houers en as

- (1) Tensy die as deur die munisipaliteit begrawe gaan word, moet die persoon bedoel in artikel 10(1) 'n houer voorsien waarop die volle naam van die oorlede persoon aangetoon is.
- (2) Die as moet, na verassing, deur die persoon bedoel in artikel 10(2) afgehaal word en indien hy of sy sou versuim om die as af te haal, sal die as mee gehandel word ingevolge artikel 30(1).
- (3) Waar dit beoog word om 'n houer in 'n nis in die kolumbarium te plaas–
  - (a) moet dit –
    - (i) van hout of klip gemaak wees; en
    - (ii) van 'n grootte en ontwerp wees om in die nis te pas; en
  - (b) indien die nis nie bedoel is om geseël te word nie, moet daarop bevestig wees 'n plaatjie waarop die volle naam van die oorlede persoon gegraveer is.

30. Begrawing en opgrawing van as

- (1) Waar daar nie 'n reëling tussen die opsigter en die persoon bedoel in artikel 29 met betrekking tot as getref is nie, mag die opsigter die as in 'n tuin van herinnering begrawe of strooi, waar sodanige fasiliteit beskikbaar is.
- (2) 'n Persoon mag as stort in 'n –
  - (a) graf; of
  - (b) nis in 'n –
    - (i) kolumbarium;
    - (ii) muur van herinnering; of
    - (iii) gedenkteken.
- (3) 'n Persoon moet die toestemming van die opsigter of 'n naasbestaande, indien sodanige persoon nie 'n naasbestaande is nie, verkry indien hy of sy van voorneme is om –
  - (a) as in 'n graf te begrawe;
  - (b) as uit 'n graf op te grawe; of
  - (c) as te strooi;en die opsigter moet, by ontvangs van betaling van die voorgeskrewe tarief –
  - (i) skriftelike toestemming aan die aansoeker verleen om die as te begrawe, opgrawe of te strooi; en

- (ii) in die geval van begrawe of opgrawe, die graf daarvoor voorberei.
- (4) 'n Graf vir die begrawe van as of 'n nis in 'n kolumbarium moet 610mm in lengte, 610mm in breedte en 610mm in diepte meet.

31. Verassingsertifikaat

- (1) Die opsigter moet by voltooiing van 'n verassing, 'n verassingsertifikaat aan die persoon bedoel in artikel 29(1) voorsien.
- (2) Die opsigter moet op aansoek en by betaling van die voorgeskrewe gelde, 'n duplikaat verassingsertifikaat aan 'n persoon voorsien.

HOOFSTUK 8: OPRIGTING EN ONDERHOUD VAN GEDENKTEKENWERKE

32. Toestemming van munisipaliteit

- (1) Geen persoon mag sonder die skriftelike toestemming van die munisipaliteit enige gedenktekenwerk by 'n begraafplaas inbring, oprig, verander, verf, skoonmaak, restoureer, versier, verwyder of andersins daarmee inmeng nie, of enige inskripsie daarop aanbring nie.
- (2) Wanneer gedenktekenwerk opgerig word, moet die volgende voorsien word:
  - (a) 'n plan wat 'n aanduiding verstrekk van die afmetings en ligging;
  - (b) spesifikasies van die materiaal waarvan die gedenktekenwerk vervaardig gaan word; en
  - (c) die bewoording op die grafskrif.
- (3) Die plan moet 30 dae voordat die oprigting 'n aanvang neem voorgelê word en die munisipaliteit mag na goeddunke voorwaardes vasstel.
- (4) Geen persoon mag enige materiaal vir die vervaardiging van gedenktekenwerk by 'n begraafplaas inbring nie, tensy:
  - (a) die bepalings van subartikels (1) tot (3) nagekom is; en
  - (b) bewyse van die betaling van alle gelde verskuldig ten aansien van sodanige graf voorgelê is.
- (5) Die munisipaliteit se toestemming vir die voorgestelde werk is slegs vir ses maande geldig, en indien die gedenktekenwerk nie binne die voorgeskrewe tydperk opgerig is nie, moet 'n nuwe aansoek voorgelê word.
- (6) Die grafnommer moet op 'n vakkundige wyse aangetoon word in syfers wat 30mm in grootte is.
- (7) 'n Persoon wat die bepalings van subartikels (1),(4)(a) of (6) oortree begaan 'n misdryf.

33. Vereistes vir oprigting van gedenktekenwerke

- (1) 'n Persoon wat 'n gedenktekenwerk oprig moet aan die volgende voldoen:
  - (a) hy of sy moet in besit wees van 'n plan wat deur die munisipaliteit goedgekeur is;
  - (b) alle werk moet voldoen aan die voorwaardes wat ingevolge artikel 32(3) opgelê is;
  - (c) die verrigtinge moet van so 'n aard wees dat geen skade aan enige struktuur veroorsaak word nie en dat geen aanstoot gegee word nie;
  - (d) waar die gedenkteken 'n voetstuk op grondvlak of op die berm het, mag die voetstuk nie meer as 900mm in lengte, 250mm in breedte en 250mm in hoogte vir 'n enkel graf, en nie meer as 2700mm in lengte, 250mm in breedte en 250mm in hoogte vir dubbel graf, wees nie;
  - (e) die naam van die vervaardiger mag met die naasbestaandes se toestemming op 'n gedenktekenwerk vertoon word, maar geen adres of ander besonderhede mag bygevoeg word nie, en die spasie wat dit in beslag neem mag nie groter as 40 x 100mm wees nie;
  - (f) teëls in die Tuin van Herinnering moet 240mm x 300mm groot wees en uit korrosiebestande metaal bestaan; en
  - (g) na oprigting van 'n gedenktekenwerk moet alle ongebruikte materiaal verwyder word en die aangrensende areas netjies- en skoongemaak word, en enige skade wat in die proses veroorsaak is moet reggemaak word op onkoste van die persoon wat die skade veroorsaak het, en indien die betrokke party sou versuim om herstelwerk te onderneem, nadat hy daarvan in kennis gestel is, sal die munisipaliteit sodanige remediërende werk op die koste van die persoon wat die gedenktekenwerk opgerig het onderneem.
- (2) 'n Persoon wat nie aan die bepalings van subartikel (1) voldoen nie begaan 'n misdryf.

34. Plasing, beweging en verwydering van gedenktekenwerke

- (1) Geen persoon mag 'n gedenktekenwerk op 'n graf oprig alvorens die posisie waarin sodanige gedenktekenwerk geplaas gaan word deur die munisipaliteit aangedui is nie.

(2) Indien die bepalings van subartikel (1) nie nagekom word nie, het die munisipaliteit die reg om die posisie van die gedenktekenwerk te verander en die koste te verhaal van die persoon wat die gedenkteken opgerig het.

(3) 'n Gedenktekenwerk wat geplaas, opgerig, gebou, verander, versier, geverf of andersins mee gehandel word op 'n wyse wat teenstrydig is met die bepalings van hierdie verordening mag, na behoorlike kennisgewing, deur die munisipaliteit verwyder word op koste van die persoon wat dit opgerig het, en geen vergoeding sal betaal word nie.

35. Herstelwerk aan gedenktekenwerke

(1) Indien die persoon wat 'n gedenktekenwerk opgerig het toelaat dat dit sodanig verval dat dit gevaar inhou of die begraafplaas ontsier, mag die munisipaliteit 'n kennisgewing van voldoening soos bedoel in artikel 56 op sodanige persoon beteken.

(2) Indien die persoon soos bedoel in subartikel (1) versuim om aan die kennisgewing van voldoening gehoor te gee, mag die munisipaliteit die gedenktekenwerk afbreek of verwyder en die kostes verbonde aan sodanige afbreek of verwydering van die persoon op wie die kennisgewing beteken is verhaal.

(3) Indien die persoon bedoel in subartikel (1) nie opgespoor kan word nie, mag die munisipaliteit die gedenktekenwerk afbreek of verwyder.

36. Toesighouding oor werk

'n Persoon wat besig is met werk in 'n begraafplaas moet die werk onder die toesig van die opsigter onderneem en enige versuim om sy of haar instruksies na te kom is 'n misdryf.

37. Vervoer van gedenktekenwerke

Geen persoon mag enige stene, bakstene of gedenktekenwerk in 'n begraafplaas op 'n voertuig of vragmotor vervoer wat skade aan die paaie of gronde of strukture van die begraafplaas mag veroorsaak nie.

38. Voertuie en gereedskap

Enige persoon wat besig is met werk op 'n graf of perseel moet seker maak dat die voertuie, gereedskap en toerusting van so 'n aard is dat hierdie verordening nie oortree word nie en dat dit nie enige pad blokkeer nie.

39. Tye vir inbring van materiaal en doen van werk

(1) Geen persoon mag gedurende enige ander tyd as die amptelike werksure van munisipale werknemers van Maandag tot Vrydag enige

gedenktekenwerk of materiaal by 'n begraafplaas inbring of werk verrig nie, behalwe die aftakeling van gedenktekenwerke vir begrafnisdoeleindes.

(2) Geen persoon mag werk verrig wat steurend mag wees wanneer 'n begrafnis gehou word nie en dit geld vir die duur van die begrafnis.

40. Bewys van skriftelike toestemming

'n Persoon wat enige werk verrig of op pad is na of van werk in 'n begraafplaas, moet op aandrang van die munisipaliteit die skriftelike toestemming toon wat ingevolge artikel 32 uitgereik is.

41. Gedenktekenwerke in krematorium

(1) Tensy 'n lyk in 'n krematorium veras is, of indien 'n verassingssertifikaat uitgereik deur 'n ander krematorium voorgelê word, mag geen persoon sonder die voorafverkreë toestemming van die opsigter 'n gedenksteenwerk in 'n krematorium oprig nie.

(2) 'n Gedenksteenwerk

(a) indien opgerig in 'n tuin van herinnering:

(i) moet van marmer of graniet gemaak wees; en

(ii) mag nie 250mm in wydte, 305mm in lengte en 25mm in dikte oorskry nie;

(b) indien dit beoog word om 'n nis te seël, moet die grootte en materiaal pas by die gedenksteen langsaa, en 'n foto van die oorlede persoon mag daarop aangebring wees; of

(c) op 'n graf, mag nie 1,2m in hoogte, 610mm in lengte en 610mm in dikte oorskry nie.

42. Statebond Oorlogsgrafte

Die grafte van persone wat gesneuwel het in oorloë en na wie se grafte omgesien word of wat in stand gehou word deur die Statebond Oorlogsgraftekommissie ingevolge die Statebond Oorlogsgraftewet, 1992, (Wet 8 van 1992), of die Suid-Afrikaanse Erfenisbronneagentskap ingevolge die Nasionale Erfenisbronnewet, 1999 (Wet 25 van 1999), of deur enige ander erkende liggaam, of deur enige ander regering mag, deur 'n aansoek aan die munisipaliteit te rig, van die bepalings van hierdie hoofstuk vrygestel word.

HOOFSTUK 9 : AFDELINGS IN BEGRAAFPLASE

43. Munisipaliteit mag afdelings instel

Die munisipaliteit mag een of meer van die volgende afdelings in 'n begraafplaas instel.

- (a) monumente afdeling;
- (b) ope afdeling;
- (c) estetiese afdeling;
- (d) berm afdeling;
- (e) Helde-akker; en
- (f) Tuin van Herinnering.

44. Monumente afdeling

(1) Gedenksteenwerke mag op die hele oppervlakte van die graf opgerig word onderhewig aan die voldoening van die bepalinge van artikel 33 en mits die volgende afmetings nie oorskry word nie :

- (a) Hoogte: 2000mm
  - (b) Wydte: 900mm in die geval van 'n enkel graf, en 700mm in die geval van 'n dubbel graf
  - (c) Dikte: 250mm
- (2) Blomme, lower, kranse of enige versiering mag slegs op die berm van grafte geplaas word, behalwe in die geval van grafte wat nog nie gelykgemaak is nie.
- (3) 'n Persoon begaan 'n misdryf indien hy of sy :
- (a) die mates uiteengesit in subartikel (1) oorskry; of
  - (b) subartikel (2) oortree.

45. Ope Afdeling

In hierdie afdeling mag slegs 'n graf gekoop word, en op 'n latere stadium mag toestemming gevra word om 'n gedenksteenwerk op te rig teen betaling van die voorgeskrewe tarief.

46. Estetiese Afdeling

- (1) Slegs 'n kopsteen mag opgerig word, en 'n blad mag nie gelê word nie en 'n randsteen mag nie om die graf aangebring word nie.
- (2) Die afmetings van 'n kopsteen is soos volg:
- (a) Volwasse grafte:
    - (i) Enkelgraf: 900mm in lengte by 260mm in breedte.
    - (ii) Dubbelgraf: 2200mm in lengte by 260mm in breedte.
  - (b) Kindergrafte:

- (i) Enkelgraf: 610mm in lengte by 260mm in breedte.
- (ii) Dubbelgraf: 1200mm in lengte by 260mm in breedte.
- (3) Geen kopsteen mag 'n hoogte van 1500mm bo die berm oorskry nie.
- (4) 'n Persoon wat 'n bepaling van hierdie artikel oortree begaan 'n misdryf.

47. Berm afdeling

- (1) A sementbasis word gelê aan die kop van die graf waarop 'n gedenksteenwerk aangebring word;
- (2) Daar moet aan die volgende afmetings voldoen word:
  - (a) die basis mag nie 1200mm in wydte en 250mm in dikte oorskry nie;
  - (b) horisontaal op grondvlak; en
  - (c) op 'n sement fondasie.
- (3) 'n Persoon wat hierdie subartikel (2) oortree begaan 'n misdryf.

48. Tuin van Herinnering

- (1) Hierdie afdeling bevat die muur van herinnering met nisse, en 'n tuin area waarin plake opgerig mag word.
- (2) 'n Houer wat in 'n nis geplaas moet word mag nie 300mm x 150mm x 150mm in grootte oorskry nie.
- (3) Blomme en lower mag slegs op plekke geplaas word waar daarvoor voorsiening gemaak is.

49. Helde-akker

- (1) 'n Helde-akker bestaan uit 'n struktuur wat spesifiek vir dié doel opgerig is en bevat geen lyk nie, maar is slegs 'n gedenkteken.
- (2) Geen persoon mag sodanige struktuur sonder die skriftelike goedkeuring van die munisipaliteit oprig nie, en die munisipaliteit besluit self oor die meriete van so 'n aangeleentheid.
- (3) Die grootte van die struktuur moet 500mm x 350mm wees en moet van korrosievrye metaal of messelwerk vervaardig wees waarop, onder andere, die bydrae wat deur die persoon gemaak is aangeteken word.
- (4) 'n Persoon wat 'n lyk teenstrydig met subartikel (1) ter aarde bestel of subartikel (2) oortree of wat versuim om te voldoen aan die vereistes van subartikel (3), begaan 'n misdryf.

HOOFSTUK 10: PRIVAAT BEGRAAFPLASE

50. Verordening van toepassing

Die bepalinge van hierdie verordening is *mutatis mutandis* van toepassing op private begraafplase

51. Vestiging en voortgesette gebruik van begraafplase

(1) Geen persoon mag sonder die voorafverkreë goedkeuring van die munisipaliteit 'n private begraafplaas vestig nie, en geen eienaar van 'n private begraafplaas wat alreeds bestaan mag, indien die gebruik van die begraafplaas nie voorheen deur die munisipaliteit gemagtig is nie, voortgaan om die bestaande begraafplaas vir begrafnisdoeleindes te gebruik nie.

(2) 'n Persoon wat van plan is om by die munisipaliteit aansoek te doen om toestemming om 'n begraafplaas soos bedoel in subartikel (1) te vestig, moet 'n skriftelike aansoek aan die munisipale bestuurder voorlê tesame met

- (a) 'n liggingsplan op 'n skaal van nie minder nie as 1:10 000 wat aantoon :
  - (i) die posisie van die voorgestelde begraafplaas of bestaande begraafplaas in verhouding tot die grense van die grond waarop dit beoog word om dit te stig of waarop dit geleë is;
  - (ii) die geregistreeerde beskrywing van die perseel;
  - (iii) alle strate, openbare plekke en grond in privaat besit binne van 100 meter van die perseel;
- (b) 'n "blokplan" op 'n skaal van nie minder as 1:500 nie wat die posisie aandui van buitengrense, interne paaie en paadjies, onderverdelings, grafpersele, dreinerings en enige bestaande geboue of geboue wat beoog word om opgerig te word;
- (c) 'n plan met afdelings op 'n skaal van nie minder as 1:100 nie van enige bestaande geboue of geboue wat beoog word om opgerig te word, en wat in hierdie geval moet voldoen aan die Nasionale Bouregulasies en die munisipaliteit se Waterdienste en Sanitasie Verordeninge;
- (d) 'n lys van registers of rekords gehou of beoog om gehou te word met verwysing na –
  - (i) identifikasie van grafte;
  - (ii) verkoop of oordrag van grafpersele, oordrag van grafpersele; en
  - (iii) teraardebestellings;
- (e) die volle name en adres van die eienaar;

- (f) besonderhede met betrekking tot die aard van die titel waaronder die eienaar die grond waarop die begraafplaas gestig gaan word of wat gebruik word as 'n begraafplaas, sal hou of hou, en of sodanige grond onderhewig is aan enige verband of trust; en
  - (g) 'n skedule van die voorgestelde begrafnisgelde wat gehef gaan word of wat werklik van krag is.
- (3) By ontvangs van 'n aansoek moet die munisipaliteit 'n kennisgewing plaas in een of meer koerante wat in die gebied sirkuleer met vermelding van die aard van die aansoek en met spesifisering van 'n datum, wat nie minder as 14 dae na die datum van publikasie van die kennisgewing moet wees nie, waarop besware teen die goedkeuring van 'n aansoek by die munisipaliteit ingedien mag word.
- (4) Die munisipaliteit mag, by ontvangs van betaling deur die aansoeker van die voorgestelde tarief, en indien dit na oorweging van die aansoek en enige besware wat ingedien mag word, tevrede is dat die vestiging nie met enige openbare gerief inmeng nie, of geen oorlas skep of gevaar vir die openbare gesondheid moontlik sal plaasvind of ontstaan nie, skriftelike toestemming verleen vir die vestiging van die private begraafplaas of voortgesette gebruik van die private begraafplaas.
- (5) Geen afwyking van die goedgekeurde planne word sonder die voorafverkreë skriftelike goedkeuring van die munisipaliteit toegelaat nie.
- (6) 'n Persoon wat 'n bepaling van subartikels (1) of (5) oortree begaan 'n misdryf.

52. Pligte van eienaars

- (1) Die eienaar van 'n private begraafplaas waarvoor die toestemming van die munisipaliteit verkry is, moet -
- (a) voldoen aan:
    - (i) enige spesiale voorwaardes wat deur die munisipaliteit voorgeskryf is; en
    - (ii) die bepalings van hierdie verordening en enige ander wet wat daarop van toepassing is.
  - (b) 'n rekord hou wat die volgende aantoon:
    - (i) die nommer en eienaar van elke grafperseel; en
    - (ii) die getal teraardebestellings in elke grafperseel en die naam, ouderdom, geslag, laaste bekende adres, datum en oorsaak van dood van die oorledene;
  - (c) die gronde, heinings, paaie, paadjies en afvoerslote in 'n goeie toestand hou en gras en oorgroeiende skoonmaak;

- (d) voorsiening maak vir die identifisering van grafpersele deur die begraafplaas in blokke te verdeel, en:
    - (i) elke blok moet afgebaken wees by wyse van tekens wat die nommer en ligging in elke blok aantoon;
    - (ii) die grafte of grafpersele in elke blok moet afsonderlik genommer wees by wyse van duursame nommerplate; en
    - (iii) alle tekens en nommerplate moet in 'n netjiese en leesbare toestand onderhou word.
  - (e) 'n beampte toelaat om die begraafplaas binne te gaan of die begraafplaas en alle rekords in verband daarmee gehou te inspekter;
  - (f) op of voor die 7de dag van elke maand 'n maandelikse opgawe aan die munisipale bestuurder lewer wat die volgende inligting bevat:
    - (i) naam, laaste bekende adres, ouderdom, geslag, datum en oorsaak van dood van elke oorlede persoon wat in die begraafplaas begrawe is;
    - (ii) naam van die mediese praktisyn wat die doodsertifikaat uitgereik het;
    - (iii) wie die begrafnisorder gemagtig het;
    - (iv) blok en grafperseel nommer;
    - (v) datum van begraving; en
    - (vi) besonderhede van verandering in die identifikasie van die opsigter of van 'n nuut-aangestelde persoon.
  - (g) op of voor die 30ste van Junie van elke jaar, 'n opgawe aan die munisipale bestuurder voorsien wat 'n gedetailleerde lys bevat van die name en adresse van alle trustees, komiteede of persone wat die begraafplaas of krematorium beheer;
  - (h) 'n opsigter aanstel om die begraafplaas te bestuur en alle rekords te hou.
- (2) Die eienaar van 'n private begraafplaas of -eiendom mag toestemming weier om 'n lyk in so 'n begraafplaas te begrawe of te laat veras.
- (3) 'n Persoon wat die bepalings van subartikel (1) oortree begaan 'n misdryf.

HOOFSTUK 11: BEGRAAFPLASE IN ONBRUIK

53. Gebruik van begraafplase wat in onbruik was

- (1) Nieteenstaande enige bepaling in hierdie verordening en onderhewig aan die bepalings van subartikel (4), mag die munisipaliteit enige

begraafplaas of deel daarvan, wat vir 'n tydperk van ten minste 20 jaar gesluit of nie gebruik is nie, en waaroor die munisipaliteit die begraafplaasowerheid is, vir enige doel gebruik sonder om die grond, grafte of gedenksteenwerke te skend of te ontheilig.

(2) Die munisipaliteit mag, onderhewig aan die bepalings van subartikel (4) en mits die munisipaliteit die begraafplaasowerheid is, die menslike oorblyfsels, gedenksteenwerke en ander strukture in 'n begraafplaas wat vir 'n tydperk van nie minder nie as 20 jaar gesluit is of nie gebruik is nie, en waarvan gebruik daarvan vir 'n ander doeleinde goedgekeur is, verskuif na 'n ander begraafplaas.

(3) Alle regte wat deur enige persoon besit of geniet word ten opsigte van 'n begraafplaas soos bedoel in subartikel (2), word beëindig indien daar ingevolge subartikel (2) gehandel word.

(4) Alvorens die munisipaliteit ingevolge subartikels (1) en (2) mag optree, moet daar kennis van die voorneme gegee word ingevolge die munisipaliteit se openbare deelnamebeleid.

HOOFSTUK 12: ALGEMEEN

54. Waarmeding en diening van bevel, kennisgewings en ander dokumente

(1) 'n Bevel, kennisgewing of ander dokument wat waarmeding vereis moet behoorlik deur die munisipaliteit onderteken wees.

(2) Enige kennisgewing of ander dokument wat op 'n persoon beteken word ingevolge hierdie verordening, word geag beteken te wees indien dit beteken is ooreenkomstig artikel 115(1) van die Wet op Plaaslike Regering Munisipale Stelsels 2000 (Wet 32 van 2000).

(3) Betekening van 'n afskrif sal geag wees betekening van die oorspronklike.

(4) Enige regsproses is effektief en voldoende op die munisipaliteit beteken wanneer dit afgelewer word by die munisipale bestuurder of 'n persoon aanwesig in die munisipale bestuurder se kantoor.

55. Klagte

'n Persoon wat 'n klagte wil indien moet dit skriftelik by die munisipale bestuurder indien.

56. Kennisgewing van voldoening en vertoë

- (1) 'n Kennisgewing van voldoening moet die volgende bevat:
  - (a) die naam en woon- en posadres, indien enige of beide daarvan bekend is, van die persoon;
  - (b) die aard van die toestand van verval;
  - (c) die stappe wat vereis word om die gedenksteenwerk reg te stel in sodanige besonderhede dat aan die kennisgewing voldoen kan word;
  - (d) dat die persoon binne 'n gespesifiseerde tydperk die werk moet verrig om aan die kennisgewing te voldoen, getrou met die stappe moet voortgaan, en die werk moet voltooi voor 'n spesifieke datum;
  - (e) dat versuim om aan die vereistes van die kennisgewing te voldoen binne die periode bedoel in subartikel (d) is misdryf is;
  - (f) dat skriftelike vertoë soos bedoel in subartikel (3) binne die tydperk soos bepaal in subartikel (d), aan die munisipaliteit gerig mag word by 'n plek wat gespesifiseer word.
- (2) Die munisipaliteit moet die volgende in ag neem wanneer enige maatreël of tydperk bedoel in subartikels (1)(d) en (e) oorweeg word:
  - (a) die beginsels en oogmerke van hierdie verordening;
  - (b) die toestand van verval;
  - (c) enige maatreëls voorgestel deur die persoon op wie dit beoog word om maatreëls in te stel; en
  - (d) enige ander relevante faktore.
- (3) 'n Persoon mag binne die tydperk bedoel in subartikel (1)(f) vertoë in die vorm van 'n beëdigde verklaring of bevestiging aan die munisipaliteit rig by die plek gespesifiseer in die kennisgewing.
- (4) Vertoë wat nie binne die voorgeskrewe tydperk gerig word nie sal nie oorweeg word nie, tensy die persoon goeie redes vir die laat indiening van vertoë kan aanvoer en die munisipaliteit die laat vertoë kondoneer.
- (5) Die munisipaliteit moet alle vertoë van 'n gemagtigde beampte of enige ander persoon en enige kommentaar daarop, indien daar kommentaar sou wees, oorweeg.
- (6) Indien nodig mag die munisipaliteit op eie beweging enige verdere ondersoeke doen om die feite te bevestig en die resultaat van die ondersoek moet aan die persoon beskikbaar gestel word, wie geleentheid gegun moet word om verdere kommentaar te lewer, en die munisipaliteit moet die verdere kommentaar ook oorweeg.

(7) Die munisipaliteit moet, na oorweging van die verhoë en enige kommentaar ontvang, 'n skriftelike bevel maak en 'n afskrif daarvan op die persoon beteken.

(8) Die bevel moet :

- (a) die bevindinge van die munisipaliteit uiteensit;
- (b) die kennisgewing van voldoening in die geheel bevestig, wysig of ter syde stel; en
- (c) 'n tydperk spesifiseer waarin die persoon aan die bevel wat deur die munisipaliteit gemaak is moet voldoen.

(9) Indien die kennisgewing van voldoening in geheel of gedeeltelik bevestig word, of gewysig maar nie ter syde gestel word nie, moet die munisipaliteit die persoon in kennis stel dat hy of sy:

- (a) die verpligtinge wat in die kennisgewing vervat is moet nakom; of
- (b) mag verkies om die saak in die hof te beveg.

(10) Indien die persoon verkies om die saak in die hof te beveg, moet hy of sy die munisipaliteit binne sewe kalenderdae van sy of haar bedoeling om die saak aldus te beveg, in kennis stel.

(11) Indien die persoon nie verkies om die saak in die hof te beveg nie, moet hy of sy binne die voorgeskrewe wyse en tyd sy of haar verpligtinge ingevolge die kennisgewing nakom.

57. Koste

Indien 'n persoon versuim om die maatreëls te volg wat ingevolge 'n kennisgewing van hom of haar vereis word, mag die munisipaliteit alle koste van die persoon verhaal wat aangegaan is as gevolg van die munisipaliteit se optrede ingevolge artikel 56.

58. Appèl

'n Persoon wie se regte geraak word deur 'n besluit wat deur die munisipaliteit gedelegeer is mag teen die besluit appelleer deur skriftelike kennisgewing van die appèl en die redes daarvoor ingevolge artikel 62 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels 2000, (Wet 32 van 2000) aan die munisipale bestuurder te gee binne 21 dae vanaf die datum van kennisgewing van die besluit.

59. Tariewe

Indien 'n persoon versuim om die voorgeskrewe tariewe te betaal, mag die munisipaliteit optree ooreenkomstig die bepalinge van sy Kredietbeheer en Skuldinvorderingsverordening.

60. Strafbepalings

‘n Persoon wat enige bepaling van hierdie verordening oortree of versuim om daaraan te voldoen, pleeg ‘n misdryf en kan by skuldigbevinding –

- (a) ‘n boete of gevangenisstraf opgelê word, of sodanige boete of gevangenisstraf, of beide sodanige boete en sodanige gevangenisstraf; en
- (b) in die geval van ‘n voortgesette misdryf, ‘n bykomende boete of ‘n bykomende tydperk van gevangenisstraf of sodanige bykomende gevangenisstraf sonder die opsie van ‘n boete of beide sodanige bykomende boete en gevangenisstraf vir elke dag waarop sodanige misdryf voortduur; en
- (c) ‘n verdere bedrag gelyk aan enige koste en uitgawes wat die hof bevind deur die munisipaliteit aangegaan is weens sodanige oortreding of versuim.

61. Vrystellings

(1) Enige persoon mag by wyse van ‘n skriftelike aansoek waarin die redes volledig uiteengesit word, by die munisipaliteit aansoek doen om vrystelling van enige bepaling van hierdie verordening.

(2) Die munisipaliteit mag:

- (a) ‘n aansoek om vrystelling skriftelik goedkeur en voorwaardes stel, en waar voorwaardes gestel word, die terme daarvan en die tydsduur waarvoor die vrystelling geldig bly;
  - (b) enige vrystelling verander of kanselleer of ‘n voorwaarde opskort; of
  - (c) weier om vrystelling goed te keur.
- (3) ‘n Vrystelling tree nie in werking voordat die aansoeker skriftelik onderneem het om aan alle voorwaardes opgelê ingevolge subartikel (2) te voldoen nie, en indien die aktiwiteit ‘n aanvang neem voordat sodanige onderneming aan die munisipaliteit voorgelê is, verval die vrystelling.
- (4) Indien enige voorwaarde van ‘n vrystelling nie nagekom word nie, verval die vrystelling.

62. Skakelforums in gemeenskap

(1) Die munisipaliteit mag een of meer skakelforums in ‘n gemeenskap instel om begraafplase en krematoria te ontwikkel en te onderhou en om die bevordering van ‘n gesonde omgewing te bevorder.

(2) ‘n Skakelforum mag bestaan uit:

- (a) ‘n lid of lede van ‘n belangegroep, of ‘n geaffekteerde persoon;

- (b) 'n lid of lede van 'n gemeenskap in wie se onmiddellike omgewing 'n begraafplaas of krematorium voorkom;
  - (c) 'n afgevaardigde amptenaar of amptenare van die munisipaliteit; en
  - (d) die raadslid verantwoordelik vir begraafplase en krematoria.
- (3) (a) Die munisipaliteit mag wanneer 'n aansoek om toestemming, permit of vrystellingsertifikaat oorweeg word ingevolge hierdie verordening, waar van toepassing, die insette van 'n skakelforum versoek.
- (b) 'n Skakelforum of enige persoon of persone bedoel in subartikel (2) mag op eie inisiatief, 'n inset aan die munisipaliteit vir oorweging stuur.

63. Teenstrydigheid met ander wetgewing

In die geval van teenstrydigheid tussen enige bepaling van hierdie verordening en Nasionale en Provinsiale wetgewing, standarde, beleid of riglyne, sal sodanige Nasionale en Provinsiale wetgewing, standarde, beleid of riglyne voorrang geniet.

64. Herroeping van verordeninge

Die bepalings van enige verordeninge voorheen deur die munisipaliteit afgekondig of deur enige van die afgeskade munisipaliteite wat nou by die munisipaliteit ingelyf is, word hiermee herroep insover dit betrekking het op aangeleenthede waarvoor in hierdie verordening voorsiening gemaak word en in sover dit van toepassing gemaak is op die munisipaliteit deur die magtiging vir die uitvoering van funksies ingevolge artikel 84(3) van die Munisipale Strukturewet, 117 van 1998.

65. Kort titel en inwerkingtreding

Hierdie verordening staan bekend as die Verordening insake Begraafplase en Krematoria en tree in werking op die datum van publikasie in die Provinsiale Koerant.